

Càritas Catalunya

Reflexions i propostes
polítiques de Càritas Catalunya
davant les eleccions municipals 2023

Maig de 2023

Autora: Càritas Catalunya

Redacció a cura del Grup de Treball d'Anàlisi Social i del Departament de Comunicació i Relacions Institucionals de Càritas Catalunya

Disseny i maquetació: Grup ES-SA

Il·lustració de la portada: Pepe Navarro

Fotografies: Càritas Catalunya, Imágenes sin derechos, Pepe Navarro, Mingo Venero i Iván Bassols

Coordinació de l'edició: Departament de Comunicació i Relacions Institucionals de Càritas Catalunya

Correcció: Marina Miralles, filòloga i col·laboradora de Càritas

Maig de 2023

© Càritas Catalunya
C/ dels Àngels, 18, entresol
08001 Barcelona
Tel. 934 126 864
info@caritascatalunya.cat

www.caritascatalunya.cat

ÍNDEX

1. Introducció	4
2. Presentació	6
3. Reflexions i propostes polítiques de Càritas Catalunya	7
4. Epíleg	17

I. INTRODUCCIÓ

Càritas Catalunya és part essencial de l'Església catòlica i té com a objectius principals orientar, coordinar i realitzar l'acció social i caritativa de l'Església, amb la finalitat d'ajudar a la promoció humana i al desenvolupament integral de les persones.

Càritas Catalunya és l'ens de coordinació de les deu Càritas diocesanes (CD) amb seu a Catalunya: CD Barcelona, CD Girona, CD Lleida, CD Sant Feliu de Llobregat, CD Solsona, CD Tarragona, CD Terrassa, CD Tortosa, CD Urgell i CD Vic.

La missió de Càritas Catalunya és cohesionar, promoure i coordinar les Càritas diocesanes amb seu a Catalunya en el seu servei d'acollida i acompanyament a les persones més vulnerables, i en el desenvolupament del seu compromís social i caritatiu.

La visió de Càritas Catalunya és donar suport i facilitar els serveis necessaris a les Càritas diocesanes amb seu a Catalunya. Aspira a ser un referent de compromís social, aposta per la construcció d'una societat justa i fraterna, on tothom es pugui desenvolupar integralment i de manera inclusiva, i promou la participació efectiva de les comunitats cristianes.

La nostra acció consisteix a donar resposta a les realitats de pobresa i exclusió social de la nostra societat, a través de **l'acció social, la sensibilització de la societat i la denúncia** de les situacions d'injustícia. La denúncia -que a Càritas denominem profètica- es fonamenta en la metodologia **veure-jutjar-actuar**, tan present en la doctrina social de l'Església.

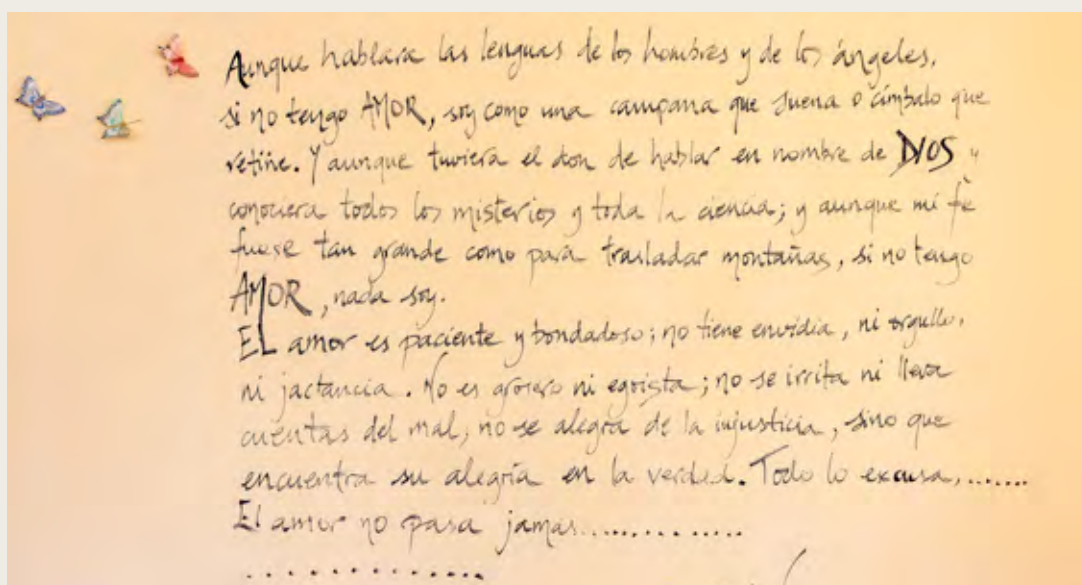
Primer: veure, observar la realitat, copsar els problemes; **segon:** analitzar-la, reflexionar sobre les causes que provoquen les injustícies, les desigualtats; **tercer:** l'acció compromesa per a **la transformació social**, per a un món més just, on totes les persones siguin protagonistes de la seva història i puguin realitzar-se, en comunitats i sistemes de govern que cerquin **el bé comú i la cura de la creació**.

La nostra denúncia *profètica* es concreta, entre d'altres, a través de **la incidència política**. Es fonamenta en **el rigor de l'anàlisi de la realitat, en la crítica constructiva** i, sempre, **en la presentació de propostes** encaminades a l'erradicació de la pobresa i de l'exclusió social, i en la universalització de la justícia social.

És per això que, **periòdicament, efectuem estudis que analitzen la situació social** del nostre país, ja sigui a través de la Fundació FOESSA de Càritas Espanyola com mitjançant els Observatoris de la Realitat Social de les Càritas diocesanes de Barcelona i Girona.

Cada convocatòria d'eleccions (europees, generals, autonòmiques i locals) és per a Càritas **una nova oportunitat per fer arribar** als partits polítics, els sindicats, les patronals, les administracions públiques i altres entitats i agents socials **la nostra diagnosi social i apuntar les possibles solucions** a les diferents problemàtiques socials en les quals Càritas intervé.

Les propostes que tot seguit presentem **són fruit del treball participatiu de les comissions tècniques de Càritas Catalunya** a partir de dinàmiques participatives i de les actualitzacions posteriors per part de les comissions i grups de treball de l'àmbit social. Es nodreix també dels darrers informes realitzats des dels **Observatoris de la Realitat Social** de CD Barcelona i CD Girona; els estudis sobre l'impacte de la COVID-19 en les llars que acompanyem des de les Càritas diocesanes amb seu a Catalunya (www.caritascatalunya.cat) i el darrer informe *Fronteres de paper: la irregularitat administrativa i la invisibilització de les persones*, publicat per la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya (www.tercersector.cat). També s'ha incorporat com a base el document de Càritas Española *Propuestas de Cáritas ante las elecciones generales 2023* (www.caritas.es).

Dibuix mural. Cita de sant Pau. Taller de costura. Benicarló (Càritas Diocesana de Tortosa)

2. PRESENTACIÓ

Posem les persones en situació de vulnerabilitat al centre de les polítiques públiques

Des de Càritas Catalunya constatem que els índexs de pobresa i exclusió a la nostra societat han assolit nivells molt elevats, sense precedents. Hem viscut tres crisis socials en relativament poc temps (la gran recessió del 2008, la crisi de la COVID-19 el 2020 i la crisi provocada per la guerra d'Ucraïna i l'augment dels preus de primera necessitat el 2022), que s'encavalquen i cronifiquen situacions de vulnerabilitat extrema.

El darrer *Informe sobre l'exclusió i el desenvolupament social a Catalunya 2021*, publicat per la Fundació FOESSA el 2022, situava la taxa d'exclusió social en el 29,1 %, cosa que correspon a 2.258.000 persones. I l'exclusió social severa afecta el 15,5 % de la població, amb 1.203.000 persones, i amb un augment inèdit de la desigualtat.

Per aquest motiu, i davant d'un escenari d'eleccions a l'àmbit municipal en el curt termini, i d'eleccions autonòmiques i estatals a l'horitzó, cal constatar la importància del desplegament de polítiques públiques que posin al centre els col·lectius més vulnerables, i que lluitin contra les causes generadores de desigualtat i d'exclusió social. Calen reformes estructurals i, a més a més, tal com hem anat verbalitzant moltes vegades des de Càritas, només les administracions públiques poden garantir els drets socials per a totes les persones.¹

«La societat mundial té serioses mancances estructurals que no es resol·len amb pegats o solucions ràpides merament ocasionals. Hi ha coses que han de ser canviades amb replantejaments de fons i transformacions importants. Només una política sana podria liderar-les, convocant els més diversos sectors i els sabers més variats. D'aquesta manera, una economia integrada en un projecte polític, social, cultural i popular que busqui el bé comú pot "obrir camí a oportunitats diferents, que no impliquen aturar la creativitat humana i el seu somni de progrés, sinó orientar aquesta energia d'una manera nova".»

(Fratelli tutti, 179)

¹ En aquest sentit ens afegim al document confederal de propostes polítiques elaborat per Càritas Española, *Propuestas de Càritas ante las elecciones generales 2023*, i en concret a demanar l'efectivitat del dret internacional dels drets humans.

3. REFLEXIONS I PROPOSTES POLÍTIQUES DE CÀRITAS CATALUNYA

Partint de l'observació de la realitat social actual i de la reflexió interna i també compartida amb altres organitzacions socials, aquestes són les constatacions i propostes de Càritas Catalunya ² a les administracions públiques:

Constatació 1: cal una aposta més decidida per polítiques públiques en habitatge i garantia d'ingressos per tal de lluitar contra l'augment de la desigualtat i de l'exclusió social, així com el desenvolupament d'un pla integral de les cures.

Pis d'acollida per a famílies. Manresa (Càritas Diocesana de Vic)

² Aquest document parteix de principis evangèlics fonamentals i de la doctrina social de l'Església, com la dignitat de la persona i els drets inherents, que han de ser garantits pels poders públics. Vegeu *Propuestas de Càritas ante las elecciones generales 2023*.

I. Polítiques centrades a facilitar l'accés i el manteniment d'un habitatge digne

- Augmentar el parc públic d'habitatge de lloguer social.
- Augmentar la despesa en ajuts al lloguer per a famílies vulnerables sense que siguin incompatibles amb altres prestacions i rendes socials.
- Complir la normativa reguladora de l'empadronament, que diu que tota persona que visqui a Espanya està obligada a empadronar-se al municipi en el qual resideix habitualment, i que les administracions, dins de la seva discrecionalitat, han de cercar i trobar solucions per empadronar les persones que viuen al seu municipi i no tenen títol per acreditar l'habitatge en el qual resideixen, independentment de la seva situació administrativa.
- Ampliar la moratòria dels desnonaments³ pel que fa a persones i famílies en situació d'exclusió residencial fins que disposin d'un habitatge adequat.
- Seguir vetllant perquè es doni compliment al que estableix la Llei 24/2015 pel que fa a la prohibició de tall de subministraments de persones i famílies en situació d'exclusió residencial i pel compliment dels acords signats entre les companyies subministradores i la Generalitat de Catalunya.
- Afavorir l'ús residencial per davant de la promoció d'oficines en la concessió de llicències d'activitats.
- Facilitar que les persones que ho necessitin es puguin acollir a la Llei de segona oportunitat, per tal de fomentar solucions i permetre a les persones amb sobreendeutament la possibilitat de redreçar novament la seva vida.

³ En aquest sentit, des de la Confederación de Cáritas Española es demana la modificació de la *Ley de Enjuiciamiento Civil* en el seu procediment de desallotjament, amb els objectius d'assegurar que les persones afectades tinguin una compensació o l'opció d'un habitatge alternatiu adequat, així com d'incorporar els principis de proporcionalitat i les garanties legals i processals per a les persones afectades.

2. Millorar la cobertura i la quantia de les prestacions de rendes mínimes, com la renda garantida de ciutadania (RGC)

Espai d'acollida. Lleida (Càritas Diocesana de Lleida)

- Millorar l'accés als col·lectius que actualment n'estan exclosos: els joves extutelats que no cobren cap prestació i encara no tenen els vint-i-tres anys, per tal de facilitar la seva autonomia i evitar que quedin en una situació d'extrema vulnerabilitat; les persones sense llar, perquè el fet de viure al carrer no hauria de ser un impediment per accedir a una prestació que vol ser la darrera xarxa de suport i que, per tant, hauria de contemplar mecanismes perquè aquestes persones en puguin ser beneficiàries; les persones que es troben en règim de relloguer sense contracte, per exemple, amb un informe que acrediti la seva situació.
- No descomptar les ajudes del lloguer: que a les famílies que tenen aprovada l'RGC i que reben un complement en ajuts de lloguer de la Generalitat no se'ls descompti de l'import que reben de l'RGC, sinó que ambdues prestacions se sumin. A més a més, davant del greu problema per accedir o mantenir l'habitatge, principalment a les grans ciutats catalanes, les despeses en termes d'habitatge són tan elevades que cal un complement.
- Assegurar la compatibilitat plena entre la prestació i els sous baixos, amb incentius per accedir al mercat laboral i més agilitat en les reactivacions després d'una interrupció.
- Reduir el requisit del temps de residència continuada i efectiva a Catalunya a un any en lloc de dos anys, per equiparar-lo a la prestació estatal de l'ingrés mínim vital (IMV).
- Concretar el concepte de "circumstàncies extraordinàries per les quals les persones es troben en una situació d'especial necessitat o urgència", per tal que no estigui obert a la discrecionalitat.
- Millorar l'agilitat en els tràmits.

3. Desenvolupament d'un Pla integral de les cures, tenint-ne en compte les persones destinatàries, les persones que proveeixen les cures, i amb la garantia de prestacions que permetin la llibertat d'elecció

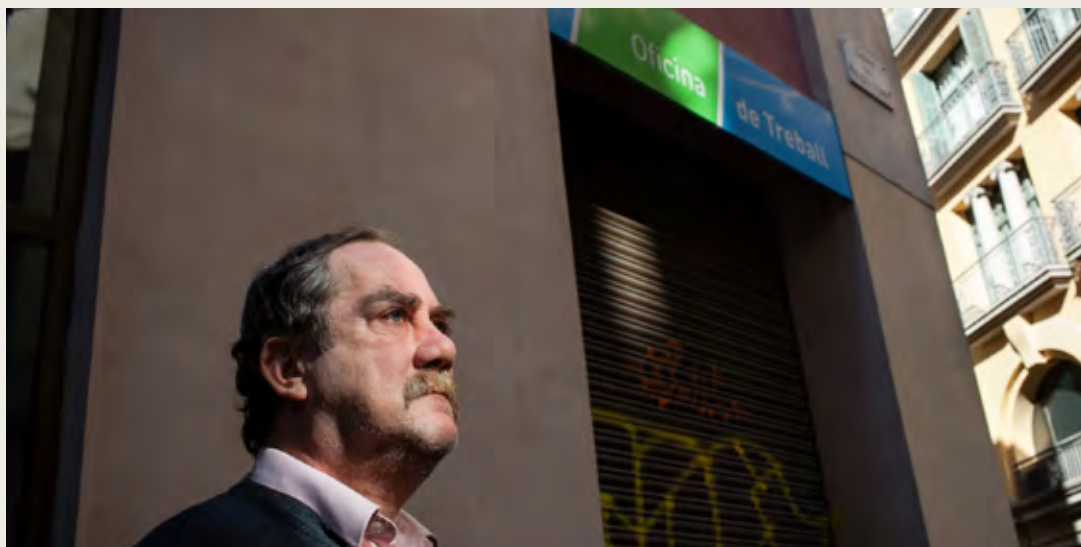

Pis d'acollida per a famílies. La Seu d'Urgell (Càritas Diocesana d'Urgell)

- L'aprovació per part de la Comissió Europea de l'Estratègia Europea de les Cures ens dona un marc en què cal posar el focus en l'àmbit autonòmic i municipal, que tingui en compte les diverses etapes de la vida (infància, adolescència i joventut, gent gran, persones dependents o amb discapacitat, conciliació i persones en situació d'exclusió social).
- Dins el marc estatal d'una prestació universal per criança per a les famílies amb infants i adolescents, garantir que la quantia s'ajusti al nivell de vida de Catalunya. Dins els marcs autonòmics i municipals, cal promoure i ampliar les ajudes per escolaritat i lleure (beques menjador i activitats extraescolars, així com garantir que totes les activitats durant l'horari escolar queden cobertes).

Constatació 2: la reducció de la precarietat i l'augment de la inclusió són dos reptes urgents del mercat laboral.

4. Polítiques actives d'ocupació focalitzades en els col·lectius més vulnerables, que garanteixin els drets de les persones treballadores i que s'adaptin al dinamisme del mercat laboral

Informe sobre la precarietat laboral 2017 (Càritas Diocesana de Barcelona)

- Facilitar l'accés al mercat de treball de col·lectius en situació de major vulnerabilitat, com les persones aturades de llarga durada.
- Posar en marxa projectes enfocats a reduir la bretxa digital i facilitar la inclusió dins el mercat laboral, amb un treball conjunt entre entitats socials i administracions.
- Facilitar la conciliació, tenint en compte la situació personal i familiar de la persona treballadora.

Constatació 3: les persones en situació administrativa irregular són un col·lectiu en situació de gran vulnerabilitat que cal protegir.

5. Facilitar l'accés al mercat laboral de les persones migrades amb plenes garanties

- Reformar la legislació d'estrangeria per tal de flexibilitzar la concessió de les autoritzacions de residència i treball, de manera que les persones estrangeres que es trobin al nostre territori en situació administrativa irregular puguin accedir al mercat laboral amb plenes garanties, així com als plans d'ocupació, i, d'aquesta manera, facilitar-ne la integració.

- Mantenir i incrementar les ajudes públiques com la subvenció del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC) juntament amb la Secretaria de Migració i la línia ACOL, destinada a millorar l'ocupabilitat de les persones amb més dificultats d'accés al mercat laboral i, en concret, les persones que acreditin que porten més de tres anys de permanència continuada a l'Estat espanyol i necessitin un contracte de treball que garanteixi el salari mínim interprofessional en còmput anual.

Constatació 4: la bretxa digital és un factor d'exclusió de primer ordre que cal eliminar

6. Reduir la bretxa digital

Reforç educatiu. Vilanova i la Geltrú (Càritas Diocesana de Sant Feliu de Llobregat)

- Agilitar i facilitar l'accés a tràmits en línia tan bàsics com l'accés al padró, la sol·licitud de les rendes mínimes i, en general, tràmits que requereixin una relació telemàtica amb l'Administració.
- Donar compliment al que recull la Llei 39/2015, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, pel que fa a la relació presencial entre les persones físiques i les administracions públiques en aquelles matèries en les quals sigui d'aplicació.

Constatació 5: en aquesta nova etapa serà clau el paper de la comunitat com a element de cohesió social i de protecció entre les persones, així com un acompanyament integral que inclogui el benestar emocional.

7. Promoure les relacions socials, els espais de participació i el benestar emocional

Apadrinar un avi. Figueres (Càritas Diocesana de Girona)

- Oferir respostes, des d'una mirada comunitària, que vagin més enllà de la cobertura de les necessitats bàsiques: esfera relacional, suport emocional, etc., amb la promoció d'espais autogestionats que incentivin la creació de xarxa, el suport mutu i la participació.
- Vetllar per la cobertura del dret a la salut, amb més recursos de suport a la salut psicoemocional de les persones, des d'una mirada de la prevenció i millora del benestar emocional.

Constatació 6: el canvi de model en el sistema d'ajudes alimentàries a les persones vulnerables (finalització del programa operatiu FEAD de la Unió Europea) suposarà que un percentatge important de les famílies que s'atenen avui als municipis catalans es quedin sense cobertura, i cal trobar una resposta que garanteixi el seu dret a l'alimentació.

8. Garantir el dret a l'alimentació

Centre de Distribució d'Aliments. Salt (Càritas Diocesana de Girona)

- Vetllar per la cobertura del dret a l'alimentació de les persones vulnerables que són ateses actualment al municipi, fent les gestions oportunes a escala supramunicipal, i activar les partides pressupostàries municipals que siguin necessàries.

4. EPÍLEG

Imágenes sin derechos. Igualtat de gènere (2017)

Treballar per una societat cohesionada, per reduir la fractura social que ja existia però que, sens dubte, s'està eixamplant a marxes forçades, ha de ser un objectiu explícit i compartit per les administracions públiques, les entitats privades i la ciutadania en general. No podem caure a pensar que és una conseqüència inevitable. Ens hi juguem molt com a societat però, sobretot, com a humanitat.

Càritas diocesanes amb seu a Catalunya

C/ dels Àngels, 18, entresol
08001 Barcelona
Tel.: 934 126 864
info@caritascatalunya.cat
www.caritascatalunya.cat

[www.facebook.com/
Caritas-Catalunya](https://www.facebook.com/Caritas-Catalunya)

[www.twitter.com/
CaritasCataluny](https://www.twitter.com/CaritasCataluny)

[https://www.youtube.com/
channel/UCUMbZsf5rUFdby
HxXRE6UZA](https://www.youtube.com/channel/UCUMbZsf5rUFdbyHxXRE6UZA)

Barcelona

Pl. Nova, 1
08002 Barcelona
Tel.: 933 446 900
infocaritas@caritasbcn.org
<https://caritas.barcelona/>

Girona

Pujada de la Mercè, 8
17004 Girona
Tel.: 972 204 980
caritas@caritasgirona.cat
www.caritasgirona.cat

Lleida

Pl. de Sant Josep, 2
25002 Lleida
Tel.: 973 283 081
caritasdiocesana@caritaslleida.net
www.caritaslleida.net

Sant Feliu de Llobregat

C/ Armenteres, 35
08980 Sant Feliu de Llobregat
Tel.: 936 527 770
secretaria@caritassantfeliu.cat
www.caritassantfeliu.cat

Solsona

Pl. dels Màrtirs, 7
25200 Cervera
Tel.: 973 532 879
secretaria.cdsolsona@caritas.es
www.caritasdiocesanasona.cat

Tarragona

C/ Armanyà, 16
43004 Tarragona
Tel.: 877 449 866
caritas@caritasdtarragona.cat
www.caritasdtarragona.cat

Terrassa

C/ Duran i Sors, 11
08201 Sabadell
Tel.: 931 433 984
info@caritasdiocesanaterrassa.cat
www.caritasdiocesanaterrassa.cat

Tortosa

C/ Croera, 7
43500 Tortosa
Tel.: 977 441 143
secretaria.cdortosa@caritas.es
www.caritastortosa.org

Urgell

C/ Bisbe Guitart, 27-29
25700 La Seu d'Urgell
Tel.: 973 351 266
caritas.cdurgell@caritas.es
www.caritasurgell.cat

Vic

C/ Torras i Bages, 4 baixos
08500 Vic
Tel.: 938 860 483
correu.cdvic@caritas.es
www.caritasbv.cat